

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 7.9.2004
KOM(2004) 590 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM,
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU
KOMITEJAI**

Drošības pētījums: turpmākā rīcība

DROŠĪBAS PĒTĪJUMS – TURPMĀKĀ RĪCĪBA

ES komisāri Buskāns un Līkanens 2003. gada oktobrī sasauca “Vadošo darbinieku grupu drošības pētījumu jomā”, kurā ietilpa pārstāvji no Eiropas valdībām, akadēmiskajām aprindām un rūpniecības. Galvenais uzdevums bija “ierosināt Eiropas drošības pētījumu programmas (EDPP) principus un prioritātes atbilstoši Eiropas Savienības ārpolitikas, drošības un aizsardzības politikas mērķiem un tās centieniem izveidot teritoriju, kurā tiktu nodrošināta brīvība, drošība un taisnīgums”.

Grupa savu ziņojumu “Pētījums drošai Eiropai” iesniedza prezidentam Prodi 2004. gada 15. martā. Ziņojumā aprakstīti galvenie EDPP elementi un ieguldījums, ko tā varētu dot, lai risinātu jaunās drošības problēmas mainīgajā pasaulē. Šeit turpmāk izklāstīti komentāri, aptverot nākamos soļus, ko Komisija gatavojas spert drošības pētījumu jomā. Šim dokumentam pievienots Vadošo darbinieku grupas ziņojuma kopsavilkums, secinājumi un ieteikumi.

Komisija apsveic Vadošo darbinieku grupas ziņojumu drošības pētījumu jomā. Tā piekrīt galvenajam uzsvaram ieteikumos un orientējošajos norādījumos un sadarbībā ar ieinteresētajām personām veiks vajadzīgos pasākumus, kas norādīti 4. nodaļā “Nākamie soļi”.

Komisija aicina Padomi un Eiropas Parlamentu apstiprināt orientējošos norādījumus, kas ietverti Vadošo darbinieku grupas ziņojumā drošības pētījumu jomā, un sniegt atbalstu priekšlikumiem, kas izklāstīti šajā paziņojumā un tā pielikumā.

1. IEVADS

Politiskā, sociālā un tehnoloģiskā attīstība ir radījusi nepastāvīgu drošības vidi, kurā riska faktori un vājās vietas ir kļuvušas daudzveidīgākas un mazāk acīmredzamas. Ir parādījušies jauni draudi, kas ignorē valstu robežas un apdraud Eiropas intereses gan ārpus ES teritorijas, gan tās iekšienē.

Tādi notikumi kā terora akti Madrides vilcienos 2004. gada martā pasvītro vajadzību stiprināt iedzīvotāju drošību visā Eiropā. Turklāt Eiropas Savienības paplašināšanās līdz 25 valstīm prasa papildu centienus, lai nodrošinātu pastāvīgi augstu drošības līmeni visā ES, kuras robežas tagad izplešas uz austrumiem un dienvidiem.

Lai pievērstos pieaugošajām un arvien dažādākajām drošības problēmām, Eiropai jāizmanto kombinētas un vēl salīdzinoši neizmantotas attiecīgās rūpniecības stiprās puses un jākoordinē zinātniskā sabiedrība, lai efektīvi un novatoriski risinātu esošās un nākotnes drošības problēmas, sekmētu iedzīvotāju aizsardzību un spēlētu efektīvu lomu miera uzturēšanas pasākumos. Šobrīd pastāvošos draudus drošībai var efektīvi novērst tikai Eiropas līmenī.

Nepieciešamību pievērsties jaunajai drošības situācijai un spēcīgas rūpnieciskās un tehnoloģiskās bāzes lomu valstu un valdību vadītāji ir uzsvēruši vairākkārt:

- Ķelnes Eiropadome uzsvēra nepieciešamību pēc konkurētspējīgas un dinamiskas rūpniecības un aizsardzības bāzes,
- Lisabonas Padome norādīja uz centieniem izveidot konkurētspējīgu zināšanu sabiedrību,
- Barselonas Padome aicināja pastiprināt kopējo pētniecības, attīstības un jauninājumu gaitu Eiropas Savienībā,
- Saloniku Padome pieņēma lēmumu veikt konkrētus pasākumus aizsardzības jomā,
- Padome pieņēma ES Drošības stratēģiju “Droša Eiropa labākā pasaulē”¹
- apspriedē Briseles Padomē 2004. gada 25. un 26. martā tika pieņemta deklarācija par terorisma apkarošanu.

2. NEPIECIEŠAMĪBA PĒC PĒTNIECĪBAS UN TEHNOLOĢIJAS DROŠĪBAI

Lai risinātu jaunās drošības problēmas, svarīga loma ir tehnoloģijai. Eiropai ir potenciāls izpētīt, izstrādāt un ieviest plašu drošības tehnoloģiju loku. Tomēr, ņemot vērā jauno draudu dažādību, Eiropai jāpārvar pašreizējie strukturālie un funkcionālie trūkumi – jāsamazina sašķeltība un divkāršs darbs, jāpalielina sadarbība un jāpanāk standartizācija un savietojamība.

¹ “Droša Eiropa labākā pasaulē”, ko Augstais pārstāvis Havjērs Solana izklāstīja Eiropadomes sanāksmē Salonikos 2003. gada 19.- 20. jūnijā un ko Eiropadome apstiprināja 2003. gada 12. decembrī.

Eiropā ilgi ir pastāvējusi skaidri nodalīta pētniecība civiliem un aizsardzības mērķiem. Mūsdienās daudzas tehnoloģijas ir divējāda lietojuma: attīstība civilajā jomā papildina aizsardzības spējas, attīstība, kas sākotnēji bija paredzēta aizsardzības nolūkiem, ļauj ieviest nozīmīgus jauninājumus un ieguvumus iedzīvotāju ikdienas dzīvē. Turklāt terorisms ir dzēsis skaidrās līnijas starp iekšējo (policijas) un ārējo (militāro) drošību. Tādēļ šis nodalījums tagad ir jāpārvar.

Savā 2003. gada marta paziņojumā² par kopēju aizsardzības aprīkojuma politiku, Komisija pasvītēja vajadzību pēc konkurētspējīgas rūpnieciskās bāzes, kas atbalstītu Eiropas drošības un aizsardzības politiku (EDAP): tas attiecīgi nozīmē labāku koordināciju Eiropas līmenī, kur var konsolidēt visdažādākos politiskos, ekonomiskos, rūpnieciskos un likumdošanas pasākumus. Tāpat Kopējā ārējā un drošības politika (KĀDP), kuras ietvaros Eiropas Savienības vārdā notiek humanitārie pasākumi un iejaukšanās, gan tagad, gan nākotnē ir atkarīga no vadošo tehnoloģiju pieejamības, lai maksimāli palielinātu veikto pasākumu efektivitāti.

Saskaņota drošības pētniecības programma Eiropas Savienības līmenī var sniegt ievērojamu pievienoto vērtību augsti kompetentas rūpniecības optimālai izmantošanai. Šādai pētniecībai jābūt orientētai uz spējām, pievēršoties tādu savietojamu sistēmu, ražojumu un pakalpojumu izstrādei, kas ir noderīgi Eiropas iedzīvotāju, teritorijas un būtiskās infrastruktūras aizsardzībai, kā arī miera uzturēšanas pasākumiem. Drošība arī ir pamatnosacījums tādu svarīgu Eiropas pakalpojumu labai darbībai kā transports un energoapgāde; pētniecībai ir nozīmīga loma, lai garantētu augstu aizsardzības līmeni.

Eiropas drošības pētījumu iniciatīvā jāievēro tādas ES vērtības kā personas tiesības, demokrātiskās vērtības, ētika un brīvības. Jānodrošina līdzsvars starp novērošanu un kontroli ar mērķi mazināt iespējamo terora aktu ietekmi no vienas puses un cilvēktiesību un privātuma ievērošanu, sociālo un sabiedrisko kohēziju un mazākumtautību sekmīgu iekļaušanu no otras. Tehnoloģiju attīstībai jānotiek roku rokā ar politikas veidošanu, un spēcīga ES politika attiecībā uz tehnoloģiju attīstību drošības mērķiem var sekmēt kvalitatīvāku likumdošanu un citas politikas iniciatīvas.

Lai pievērstos nepieciešamībai pēc spēcīgākas un labāk koordinētas drošības pētniecības, Komisija ir veikusi divus konkrētus pasākumus. Pirmkārt, ir uzsākts sagatavošanās process drošības pētījumu jomā³, otrkārt, ir izveidota augsta līmeņa Vadošo darbinieku grupa, kas konsultē par drošības pētījumu ilgtermiņa stratēģiju Eiropas Savienībā. Sagatavošanās process ir uzsākts, un pirmā daļa noslēdzas 23. jūnijā, bet Vadošo darbinieku grupas ziņojums tika iesniegts martā⁴.

² “Virzība uz ES aizsardzības aprīkojuma politiku”, KOM(2003) 113.

³ Komisijas paziņojums “Par sagatavošanās procesa īstenošanu, lai sekmētu Eiropas rūpniecības potenciālu drošības izpētes jomā; Virzība uz programmu, lai veicinātu Eiropas drošību ar pētniecību un tehnoloģiju”, KOM(2004) 72 galīgā versija, 3.2.2004., un Lēmums 2004/213/EK, kas publicēts OV L 67, 5.3.2004.

⁴ “Pētījums drošībai Eiropai”, Vadošo darbinieku grupas ziņojums drošības pētījumu jomā, ISBN 92-894-6611-1, Luksemburga, Eiropas Kopienų Oficiālo publikāciju birojs, 2004. Pieejams Komisijas portālā <http://europa.eu.int/comm/research/security>

3. VADOŠO DARBINIEKU GRUPAS ZIŅOJUMS

Vadošo darbinieku grupas ziņojumā norādīta loma, kāda ir progresīvo tehnoloģiju Eiropas līmeņa koordinācijai un attīstībai, lai novērotu un kontrolētu draudus, novērstu ievērojamus incidentus, piemēram, teroristu uzbrukumus, kā arī lai veiktu krīžu vadību un humanitārās operācijas. Tajā norādīts uz Eiropas drošības pētījumu programmas (EDPP) iespējamo spēcīgo pastiprinošo ietekmi un ieguldījumu, ko tā varētu dot jauno drošības problēmu risināšanai mainīgajā pasaulē.

Ziņojuma ieteikumos iekļauti šādi elementi:

- no 2007. gada – EDPP izveide, pievēršoties jo īpaši iekšējās drošības jautājumiem, ar finansējumu vismaz 1 miljards € gadā, papildus finansējumam, ko šobrīd nodrošina Kopienas pētniecības pamatprogramma, valsts vai citi starpvaldību avoti,
- Drošības pētījumu konsultatīvās padomes izveide, lai definētu rīcības stratēģiju, lietotāju iesaisti, īstenošanas mehānismus un EDPP stratēģisko pētījumu dienas kārtību,
- ņemot vērā politisko notikumu attīstību un daudzās pašreizējās iniciatīvas, vajadzība pēc sadarbības starp Eiropas iestādēm, kā arī citām iesaistītajām ieinteresētajām pusēm.

4. TURPMĀKĀ RĪCĪBA

Komisija apsveic Vadošo darbinieku grupas ziņojumu. Tā piekrīt galvenajiem ieteikumu un orientējošo norādījumu virzieniem un sadarbībā ar ieinteresētajām personām veiks vajadzīgos pasākumus, ko var iedalīt četrās šādās jomās.

a) Apspriešanās un sadarbība ar ieinteresētajām pusēm

Komisija 2004. gada rudenī izveidos Drošības pētījumu konsultatīvo padomi, kas konsultēs par EDPP saturu un īstenošanu, pienācīgu uzmanību pievēršot Vadošo darbinieku grupas ierosinājumiem. Padomē jāiekļauj speciālisti no dažādām ieinteresēto personu grupām: lietotāji, rūpniecība un pētniecības organizācijas. Tā noteiks lietotāju vajadzības un sekmēs dalībvalstu sadarbību intelektuālo īpašumtiesību un klasificētās informācijas apmaiņā, kā arī drošās informācijas aizsardzību.

Komisija nodrošinās efektīvu EDPP koordināciju ar savām iekšējām pētniecības struktūrām un citiem Eiropas pētījumiem, ko finansē Kopienas, valsts vai starpvaldību līmenī. Šī koordinācija attiecas arī uz darbu starptautiskajās organizācijās, piemēram, ANO, EDSO un NATO, kā arī uz Eiropas organizāciju, piemēram, Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) darbību.

b) Eiropas drošības pētījumu programma

Piekrītot ieteikumam izveidot Eiropas drošības pētījumu programmu (EDPP), kam jāsāk darboties 2007. gadā, Komisija uzsāks starpiestāžu sarunas, lai panāktu vienprātību par šādu programmu, pamatojoties uz paveikto sagatavošanās procesā drošības pētījumu jomā, kuru tā turpinās līdz 2006. gada beigām⁵. Drošības pētījumi ir iekļauti paziņojumā par Eiropas Savienības finanšu plānu laika posmā no 2007. līdz 2013. gadam⁶.

Programmas priekšlikumu izstrādās 2005. gada sākumā, pievēršoties EDPP saturam, vairākgadu finanšu plānam un institucionālajai struktūrai, kas ir daļa no Septītās Kopienas pētījumu pamatprogrammas⁷. EDPP jāīsteno kā specifiska pētniecības programma, ievērojot savas procedūras (kas pielāgotas, piemēram, konfidencialitātes prasībām), līdzdalības noteikumus, līgumslēgšanu un finansēšanas kārtību.

Komisija atzīmē Vadošo darbinieku grupas ieteikumu, ka EDPP jāpiešķir attiecīgi resursi, un piekrīt viedoklim, ka EDPP finansējumam jābūt papildus tiem līdzekļiem, ko šobrīd nodrošina Kopienas Pētniecības pamatprogramma, valsts vai citi starpvaldību avoti. Šāda nostāja ir saskaņā ar Eiropas Savienības mērķi virzīties uz 3% no IKP pētniecībai līdz 2010. gadam. Turklāt jāveido saskaņotība ar citiem politikas instrumentiem un budžetiem, lai nodrošinātu pētījumu rezultātu piemērošanu.

c) Efektīvs institucionālais statuss

Komisija nodrošinās to, ka, veidojot drošības pētījumus, tiek pilnībā ņemtas vērā Eiropas drošības stratēģijas, Kopējās ārējās un drošības politikas (KĀDP), Eiropas drošības un aizsardzības politikas (EDAP) un citu ar iekšējo drošību saistīto attiecīgo Kopienas politiku prasības.

Komisija ir apņēmusies attīstīt sadarbību un sinerģiju starp Kopienas drošības pētniecību un Eiropas Drošības aģentūras (EDA) darba attiecīgajiem aspektiem. Komisijas dalība aģentūras valdē un ciešas darba attiecības palīdzēs izpildīt uzdevumu nodrošināt savstarpēju papildinājumu ar EDA darbu un, ja vajadzīgs, pētniecības rezultātu abpusēju izmantošanu. Tā veicina dalībvalstu sadarbību ar Komisiju, lai uzlabotu koordināciju un optimizētu pētniecības un tehnoloģiju izstrādes rezultātu izmantošanu civilajā, drošības un aizsardzības jomā. Kopīga vajadzību noteikšana attiecībā uz pētniecību un attīstību un tehnoloģijām, un šo vajadzību apmierināšana sekmēs pragmatisku un konkrētu sadarbību starp dažādu līmeņu kompetentajām iestādēm.

d) Vadības struktūra, kas atbilst darba steidzamībai un raksturam

Apspriežoties ar dalībvalstīm un citām ieinteresētajām personām un balstoties uz savu pieredzi PTA programmu vadībā, Komisija izveidos labākos mehānismus, lai nodrošinātu efektīvu EDPP vadību.

⁵ Priekšlikumi, kas saņemti pēc 2004. gada aicinājuma iesniegt priekšlikumus šajā sagatavošanās procesā, rāda, ka pieprasījums 15 reizes pārsniedz pieejamo budžetu.

⁶ Komisijas paziņojums "Mūsu kopīgās nākotnes veidošana – politiskie izaicinājumi un budžeta prasības paplašinātā Eiropas Savienībā, KOM(2004) 101, 10.2.2004.

⁷ Komisijas paziņojums "Zinātne un tehnoloģija – atslēgas uz Eiropas nākotni: orientējoši norādījumi ES pētniecības atbalsta stratēģijai". KOM(2004) 353.

Apspriežoties ar ieinteresētajām pusēm un balstoties uz pieredzi, kas no noteikumiem un procedūrām gūta sagatavošanās procesa laikā, Komisija ieviesīs efektīvus un elastīgus līgumslēgšanas, līdzdalības un finansēšanas mehānismus, piemēram, lai pieļautu valsts iestāžu līdzfinansējumu jaunām tehnoloģijām, tādējādi nodrošinot augstu sinerģijas vai papildinātības līmeni.

5. SECINĀJUMI

Izklāstītā pieeja nodrošinās drošības pētniecību Kopienas ietvaros, kas var sniegt ievērojamu pievienoto vērtību,

atzīstot, ka jaunu tehnoloģiju pieejamība ir nozīmīgs elements cīņā pret terorismu; vajadzīga spēcīga, strukturēta drošības pētniecības programma Eiropas līmenī, lai palīdzētu aizsargāt Eiropas iedzīvotājus un Eiropas ekonomiku;

samazinot sadrumstalotību, novēršot divkāršu darbu, palielinot sadarbību (arī starp dalībvalstīm), lai risinātu standartizācijas un savietojamības jautājumus, padarot izcilību par standartu, tādējādi nodrošinot ekonomiski izdevīgāku Eiropas darbību, un novēršot pašreizējo dekoncentrāciju, lai sekmētu patiesa Eiropas tirgus veidošanos šajā jomā;

reaģējot uz izaicinājumiem un iespējām paplašinātā Eiropas Savienībā, kuras 25 valstīs ir 455 miljoni iedzīvotāju;

atzīstot, ka drošība ir visu dalībvalstu un visu iedzīvotāju problēma, kam jāmeklē kopīgi risinājumi, pilnībā ievērojot Eiropas cilvēciskās vērtības un ētiku;

turpinot strādāt, balstoties uz esošo Kopienas pieredzi kopīgu izpētes projektu vadībā un pieņemto un plaši zināmo juridisko pamatu publiskā un privātā sektora sadarbībai PTA jomā.

PIELIKUMS

Pētījums drošai Eiropai

Vadošo darbinieku grupa drošības pētījumu jomā

Kopsavilkums un ieteikumi

KOPSAVILKUMS

Mūsdienu globālajā sabiedrībā Eiropas Savienība sastopas gan ar jaunām iespējām, gan ar jaunām briesmām. Politiskā, sociālā un tehnoloģiskā attīstība ir radījusi nepastāvīgu drošības vidi, kurā riska faktori un vājās vietas ir kļuvušas daudzveidīgākas un mazāk acīmredzamas. Ir parādījušies jauni draudi, kas ignorē valstu robežas un apdraud Eiropas intereses gan ārpus ES teritorijas, gan tās iekšienē. Eiropas Savienības Padome ir identificējusi šos draudus, 2003. gada decembrī pieņemot ES Drošības stratēģiju “Droša Eiropa labākā pasaulē”.

Šie draudi rada nepieciešamību spert Eiropas atbildes soļus un izstrādāt visaptverošu pieeju drošībai, kas ļautu risināt gan ar iekšējo, gan ārējo drošību saistītos jautājumus, apvienojot gan civilus, gan militārus līdzekļus. Jo ciešāk ES sadarbosies ar ANO, EDSO, NATO un visiem tās starptautiskajiem partneriem, jo efektīvāks būs tās ieguldījums starptautiskās drošības jomā. Jo īpaši ES ir nepieciešams izstrādāt spēju aizsargāt tās pilsoņus dalībvalstīs, kā arī spēju izvietot ievērojamus resursus miera uzturēšanas, humanitārās palīdzības un institūciju izveidošanas operācijās ārvalstīs.

Lai sasniegtu šos mērķus, Eiropai ir jāizmanto tās stiprās puses tehnoloģiju jomā. Tehnoloģijas pašas par sevi vēl nespēj garantēt drošību, taču drošība bez tehnoloģiju atbalsta nav iespējama. Tehnoloģijas mūs nodrošina ar informāciju par draudiem, palīdz izveidot sekmīgu aizsardzību pret tiem un, ja nepieciešams, ļauj tos neitralizēt. Bez tam jauno tehnoloģiju attīstības tendences paver jaunas iespējas. Civilās, drošības un aizsardzības programmas arvien vairāk tiek balstītas uz vienas un tās pašas tehnoloģiskās bāzes – jaunu sadarbības veidu radīšanas starp atšķirīgiem pētījumu sektoriem.

Lai tehnoloģijas izmantotu kā spēka nodrošināšanas mehānismu ar mērķi izveidot drošu Eiropu, ir nepieciešamas moderna rūpniecība, spēcīga zināšanu infrastruktūra, atbilstošs finansējums un optimāla resursu izmantošana. Eiropā ir kvalitatīvi pētījumu institūti, pamatīga un daudzveidīga rūpnieciskā bāze, ko izmantot tehnoloģisko prasību nodrošināšanai drošības sfērā. Tomēr strukturālās nepilnības institūciju un politiskajā līmenī kavē Eiropu izmantot tās stiprās zinātniskās, tehnoloģiskās un rūpniecības puses. Aizsardzības un civilo pētījumu nošķirtība; īpašu mehānismu trūkums drošības pētījumiem ES līmenī; ierobežotā sadarbība starp dalībvalstīm un valstu un Eiropas līmeņa pasākumu koordinācijas trūkums – visi minētie faktori pasliktina stāvokli, ko rada publisko pētījumu finansējuma trūkums un rada ievērojamus šķēršļus finansiāli izdevīgu risinājumu meklējumos.

Lai novērstu šos trūkumus, Eiropai ir nepieciešams palielināt finansējumu un uzlabot tās veikto pasākumu saskaņotību. Šāds uzdevums ietver (a) efektīvu valstu un Eiropas līmeņa pētniecības pasākumu koordināciju, (b) sistemātisku vajadzību izpēti drošības spēju jomā, no civilās drošības līdz aizsardzībai, (c) pilnu savstarpējās sadarbības veidu izmantošanu aizsardzības, drošības un civilo pētījumu jomās, (d) specifisku juridisko apstākļu un finansēšanas mehānismu radīšanu pētījumiem drošības jomā Eiropas līmenī, un (e) institucionālas sistēmas, kas ir gan efektīvas darbībā, gan pietiekami elastīgas, lai apvienotu dalībvalstu un Kopienas pasākumus un iesaistītu tajos citus ieinteresētos partnerus.

Pēdējā laikā uzsāktās iniciatīvas atspoguļo pieaugošu apziņu, ka ir nepieciešams rīkoties. Šajā kontekstā īpaši svarīga ir "Aģentūras izveidošana aizsardzības spēju attīstības, pētījumu, komplektēšanas un bruņojuma jomā" un Komisijas sagatavošanās process ar drošību saistītu pētījumu jomā. Priekšā stāv uzdevums turpināt šīs iniciatīvas un pārveidot tās saskaņotas pieejas formā. Sākot ar 2007. gadu, Eiropas drošības pētījumu programmas (EDPP) izveide būs būtisks ieguldījums šī mērķa sasniegšanā.

Lai pārvarētu plaisu starp civilajiem un aizsardzības pētījumiem, EDPP ietvaros ir jāizmanto tehnoloģiju divējādā piemērotība un pieaugošā drošības funkciju pārklāšanās. Atbalstot visaptverošu drošības pieeju, tā jāizmanto tādu pētījumu finansēšanai, kas vērsti uz lietderīgu sistēmu un produktu izstrādāšanu:

- jo īpaši dalībvalstu teritoriju, suverenitātes, iedzīvotāju un kritiskas nozīmes infrastruktūras aizsargāšanai pret pārnacionāliem draudiem, un
- ES miera uzturēšanas, humanitārās palīdzības un institūciju izveidošanas misijām ārpus Savienības robežām saskaņā ar Apvienoto Nāciju hartas principiem.

EDPP ir jāpalielina daudzfunkcionālā pielietojuma tehnoloģiju sniegtās priekšrocības. Lai veicinātu sadarbību, programmas ietvaros ir jāizpēta civilo un aizsardzības pielietojumu vidusceļa iespējas un jāveicina tehnoloģiju pārveidošana un integrācija starp visiem sektoriem. Programmai ir jābūt vērstai uz sadarbību un savstarpēju saistību kā galvenajiem pārobežu un starpdienestu sadarbības veidiem. Projekta arhitektūras pamatnoteikumus un standartus jāizstrādā agrīnā programmas posmā.

EDPP no vienas puses ir jāpapildina Kopienas civilās programmas, bet no otras – valstu vai starpvaldību līmenī veiktos drošības un aizsardzības pasākumus. Lai nodrošinātu saskaņotu rīcību, ir nepieciešama efektīva EDPP darbības un citu ar to saistītu pētniecības pasākumu koordinācija.

Papildus minētajam, EDPP jāņem vērā drošības tirgus specifiskie aspekti. Tas ietver jaunu finansēšanas instrumentu izveidošanu un tehnoloģiju nodošanas noteikumus. Tanī pat laikā, lai izvairītos no nošķirti pētījumiem un iepirkumiem, klientiem ir jābūt iesaistītiem visās procesa stadijās.

Šādi izstrādāta EDPP noteikti ir sociālās interesēs un var radīt ievērojamu pievienoto vērtību. Tā ļautu pastiprināt Eiropas drošību, kas pati par sevi ir priekšnoteikums daudzu Kopienas politikas plānu īstenošanai (transporta, enerģijas, telekomunikāciju u.c. jomās). Programma veicinātu pārobežu sadarbību, palielinātu Eiropas valstu konkurētspēju rūpniecības jomā un stiprinātu Eiropas pētījumu bāzi. Vēl vairāk, šāda programma dotu ievērojamu ieguldījumu Lisabonas un Barselonas sanāksmēs pieņemtajā ES izaugsmes un konkurētspējas politikā.

Visu minēto iemeslu dēļ EDPP jāfinansē no Kopienas līdzekļiem. Programmas minimālajam gada budžetam jābūt 1 miljardam eiro, ar iespēju to nākotnē vajadzības gadījumā proporcionāli palielināt. Atbilstoši ES izvirzītajam mērķim ieguldīt pētījumos 3% no IKP, EDPP finansējumam ir jābūt papildus esošajam finansējumam, ko patlaban nodrošina Kopienas izpētes pamatprogramma un valstu vai starpvaldību avoti. Šādas investīcijas būtu svarīgs ieguldījums centienos padarīt Eiropu daudz drošāku tās iedzīvotājiem.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Ņemot vērā lielās problēmas, ar kurām būs jāsasopas paplašinātajai Eiropas Savienībai, šajā ziņojumā ir norādīts uz steidzamu nepieciešamību pielāgot Eiropas pētījumu pasākumu finansējumu un organizāciju jaunām drošības un tehnoloģiju realitātēm.

Lai to nodrošinātu, mēs iesakām sekojošo:

- a) maksimāli efektīvi apvienot pētījumus nepārtrauktā civilā un militārā saiknē valstu, starpvaldību un Kopienas līmenī;
- b) izstrādāt konkrētu Eiropas drošības pētījumu programmu (EDPP).

Tanī pat laikā mēs uzstājam uz to, lai visi pētījumi Eiropā būtu balstīti uz pilsoņu brīvības vērtībām un ētiskajiem principiem.

EDPP var palielināt Eiropas projektu vērtību, un tai ir liela sociālā nozīme. Šai programmai piemīt potenciāls, kas ļautu palielināt rūpniecības nozares konkurētspēju un nostiprināt Eiropas pētījumu bāzi. Tā veicinātu pārobežu sadarbību un papildinātu Lisabonas un Barselonas sanāksmēs pieņemto ES izaugsmes un konkurētspējas politiku. Vissvarīgākais ir tas, ka tā ļautu palielināt ES drošību, kas pati par sevi ir priekšnoteikums daudzu Kopienas politikas plānu īstenošanai (transporta, enerģijas, telekomunikāciju u.c. jomās). Visu minēto iemeslu dēļ EDPP ir jāfinansē no Kopienas līdzekļiem.

EDPP nedrīkst aizstāt vai dublēt dalībvalstu veiktos pasākumus. Tās mērķis ir atbalstīt un papildināt šādus pasākumus, piešķirot tiem jaunu saskaņotības līmeni. Ņemot vērā iepriekš minēto, mēs izvirzām šādus ieteikumus.

1. No Kopienas līdzekļiem finansēta EDPP, kas nodrošinātu visu dalībvalstu iesaistīšanos tajā, ir jāuzsāk jau 2007. gadā. Tās minimālajam finansējuma līmenim jābūt 1 miljardam eiro gadā, kas ir papildus esošajam finansējumam. Šo finansējuma līmeni ir jāsasniedz strauji, paredzot iespēju to atbilstošos gadījumos pakāpeniski palielināt, nodrošinot apvienoto ES (Kopienas, valstu un starpvaldību) drošības pētījumu investīciju līmeņa pietuvināšanu ASV līmenim.

2. EDPP ietvaros ar drošības spēju izveidi saistīti pētījumu projekti jāfinansē tādā līmenī, kas būtu īpaši noderīgi ES iekšējā drošībā, kā arī KĀDP un EDAP misijās.
3. Lai samazinātu plaisu starp civilajiem un aizsardzības pētījumiem, EDPP ir maksimāli jāizmanto tehnoloģiju daudzfunkcionālā pielietojuma radītās priekšrocības. Lai stimulētu sinerģiju, šai programmai ir jāveicina pārveidošana, pielietojuma veidu integrācija un tehnoloģiju nodošana no viena sektora otram.
4. EDPP ietvaros uzmanību ir jāvērs uz savietojamību un savstarpēju saistību kā galvenajiem pārobežu un starpdienestu sadarbības veidiem. Šajā kontekstā projekta arhitektūras pamatnoteikumi un standarti jāizstrādā jau agrīnā stadijā.
5. Noteikumiem, kas regulētu EDPP izmantošanu, ir jāatbilst drošības pētījumu specifikai. Konsultējoties ar visām ieinteresētajām pusēm, Komisijai ir jāizstrādā nepieciešamie intelektuālā īpašuma tiesību un tehnoloģiju nodošanas noteikumi.
6. Atzīstot, ka daudzas prasības tiks noteiktas valdības līmenī, ir jāizveido jauni finansēšanas instrumenti, kas pie atbilstoša pamatojuma ļautu finansēt pētījumus līdz pat 100% apmērā.
7. Jāizveido Drošības pētījumu konsultatīvā padome, kas sagatavotu EDPP pētījumu dienas kārtību, kā arī sniegtu konsultācijas ar programmas ieviešanas principiem un mehānismiem saistītos jautājumos. Padomei jānosaka arī kritiskās tehnoloģiju jomas, kurās Eiropai ir jācenšas nodrošināt savu konkurētspēju. Tās darbā jāiesaista augsta līmeņa eksperti, kurus deleģē publiskā sektora un privātie klienti, rūpniecība, pētniecības organizācijas un citas ieinteresētās puses.
8. Klientu vajadzību noteikšana spēlēs būtisku lomu EDPP ieviešanā. Līdz ar to ES līmenī ir jāizveido mehānisms, kas ļautu noteikt, konsultējoties ar potenciālajiem klientiem, nākotnes drošības spēju vajadzības iekšējās drošības uzdevumu ietvaros.
9. Ar sekmīgas koordinēšanas palīdzību jānodrošina, lai EDPP nedublētu, bet gan papildinātu citus Eiropas pasākumus pētījumu jomā, neatkarīgi no tā vai tie tiek finansēti Kopienas, valstu vai starpvaldību līmenī.
10. Komisijai un Padomei ir jānodrošina efektīva un produktīva saikne starp EDPP un nākotnē izveidojamo "Aģentūru aizsardzības spēju attīstības, pētījumu, komplektēšanas un bruņojuma jomā".

11. EDPP ietvaros ir jāņem vērā par globāliem vai reģionāliem drošības jautājumiem atbildīgo starptautisko organizāciju pasākumi pētījumu jomā un atbilstošos gadījumos jāsaskaņo sava darbība ar tiem.
12. EDPP ir jāvērs uz Eiropas rūpniecības konkurētspējas palielināšanu drošības jomā un drošības produktu un sistēmu tirgus (publiskā un privātā) attīstības veicināšanu. Komisijas paziņojumā “Virzībā uz Eiropas aizsardzības aprīkojuma tirgu” minēto ierosinājumu ieviešana ievērojami palīdzētu sasniegt šo mērķi un maksimāli izmantot EDPP sniegtās priekšrocības.